

Отражение на превенцията в ОУ на застраховка Автокаско

Поставянето на дадени условия, на които трябва да отговаря МПС, изброяване на случаите, в които застрахователят не носи отговорност, задълженията на застрахования, обстоятелства при които застрахователят не би сключил договора и прилагането на самоучастие на застрахования в покриване на щетите в Общи условия (ОУ) за застраховане на сухопътни превозни средства, без релсови превозни средства („Автокаско“) могат да бъдат инструменти за намаляване на риска от „Противозаконно отнемане на МПС“.

Въвеждането на превантивни мерки е вид предвидливост от страна на застрахователя. Ако в съседна държава се отвори пазарна ниша за потребление на противозаконно отнети у нас автомобили, може да се противодейства с монтиране на GPS (предавател за проследяване) на застрахованите автомобили. Целта е полицията бързо да неутрализира всеки нововъзникнал канал за трафик на противозаконно отнети МПС. Тогава тази пазарна ниша ще бъде запълнена най-вероятно с други противозаконно отнети автомобили, които са извън застрахователната съвкупност на този застраховател. Предвидливостта на застрахователя се изразява в своевременното въвеждане на превантивната мярка монтиране на GPS-устройство на застрахования автомобил.

В тази статия намаляването на субективния риск се разглежда само в посока намаляване на риска от „Противозаконно отнемане на МПС“.

Условия, на които трябва да отговаря МПС

Приемлив начин за намаляване на субективния риск е поставянето на дадени условия, на които трябва да отговаря МПС. Пример за това са монтирана алармена система и извършена маркировка за намаляване на риска „Противозаконно отнемане на МПС“. Вече в големите градове няма лек автомобил със стойност над 3-4 хил. лева, който да няма алармена система, независимо дали има валидна застраховка „Автокаско“. Следователно този начин на намаляване на субективния риск е съвсем приемлив за прилагане без особени възражения от страна на застрахования.

Пасивното маркиране е задължително за всички МПС, освен ако не е уговорено друго. Вариантът на пасивното маркиране зависи от вида на МПС и от застрахователната сума. Пасивното маркиране се извършва от фирма – маркировач, посочена от застрахователя. Пасивната маркировка трябва да има информационно обслужване за срока на действие на застрахователната полица. Пасивното маркиране е изцяло за сметка на застрахования. Застрахователното покритие по риска „Противозаконно отнемане на МПС“ не може да влезе в сила преди поставяне на пасивна маркировка и подновяване на информационното обслужване на пасивната маркировка за срока на действие на застрахователната полица.

Алармената система е задължителна за всички леки автомобили, микробуси до 8+1 места и товарни автомобили с общо тегло до 3,5 тона включително. Алармената система трябва да бъде винаги исправна и да има дистанционно управление, светлинна сигнализация, звукова сигнализация и блокировка на запалването на двигателя. Наличието на имобилайзер не отменя задължението за наличие на исправна алармена

система с дистанционно управление. Застрахователят одобрява алармената инсталация при огледа на МПС преди началото на застраховка „Автокаска“.

Електронната глобална позиционираща система GPS е задължителна за определени МПС, застраховани над определена застрахователна сума. Застрахователят посочва фирма за обслужване на GPS. Абонаментната такса за обслужване на GPS е изцяло за сметка на застрахования и е задължителна за срока на застрахователната полица. При предварителна уговорка, застрахователят може да поеме част от разходите на застрахования за монтиране на GPS-устройството и за абонаментната такса за обслужване на това устройство.

Когато не са изпълнени условията, на които трябва да отговаря МПС, застрахователят може да намали плащането или изцяло да откаже плащането.

Случаи, в които застрахователят не носи отговорност

Застрахователят не носи отговорност при настъпване на застрахователно събитие „Противозаконно отнемане на МПС“ в следните случаи:

- Когато не е извършена задължителната пасивна маркировка на МПС в съответния вариант за маркиране;
- Когато пасивната маркировка няма информационно обслужване за срока на действие на застрахователната полица;
- Когато МПС не е оборудвано със задължителна алармена система;
- Когато алармената система не е одобрена от застрахователя;
- Когато дистанционното управление на алармената система е оставено в МПС или извън него без необходимия контрол;
- Когато дистанционното управление на алармената система е отнето или изгубено преди настъпване на застрахователното събитие, но застрахованият или ползващото МПС лице не са уведомили писмено застрахователя за това, най-късно в срок от три работни дни от установяване на отнемането или изгубването на дистанционното управление на алармената система;
- Когато дистанционното управление на алармената система е отнето или изгубено преди настъпване на застрахователното събитие и застрахованият или ползващото МПС лице са уведомили писмено застрахователя в съответния срок, но не са изпълнили указанията на застрахователя преди настъпване на застрахователното събитие;
- Когато алармената система е неизправна;
- Когато дистанционното управление на алармената система е неизправно;
- Когато алармената система не е включена;
- Когато алармената система е демонтирана;
- Когато алармената система е подменена с друга алармена система, която не е одобрена от застрахователя;
- Когато застрахованият не изпълни задълженията си в договора с посочената от застрахователя фирма за доставка на GPS услуги;
- Когато МПС не е затворено;
- Когато МПС не е заключено;
- Когато някой от ключовете е оставен в МПС или извън него без необходимия контрол;
- Когато някой от ключовете е отнет или изгубен преди настъпване на застрахователното събитие, но застрахованият или ползващото МПС лице не са уведомили писмено застрахователя за това, най-късно в срок от три работни дни от установяване на отнемането или изгубването на ключа;

- Когато някой от ключовете е отнет или изгубен преди настъпване на застрахователното събитие и застрахованият или ползващото МПС лице са уведомили писмено застрахователя в съответния срок, но не са изпълнили указанията на застрахователя преди настъпване на застрахователното събитие;
- Когато свидетелството за регистрация на МПС е оставено в МПС или извън него без необходимия контрол;
- Когато свидетелството за регистрация на МПС е отнето или изгубено преди настъпване на застрахователното събитие, но застрахованият или ползващото МПС лице не са уведомили писмено застрахователя за това, най-късно в срок от три работни дни от установяване на отнемането или изгубването на свидетелството за регистрация на МПС;
- Когато свидетелството за регистрация на МПС е отнето или изгубено преди настъпване на застрахователното събитие и застрахованият или ползващото МПС лице са уведомили писмено застрахователя в съответния срок, но не са изпълнили указанията на застрахователя преди настъпване на застрахователното събитие;
- Когато е налице обсебване на МПС по смисъла на чл. 206 ал. 1 и 2 от Наказателния кодекс;
- Когато е доказано, че застрахованият с или без негово знание е застраховал противозаконно отнето в или извън страната МПС;
- Когато МПС е откраднато от вилен или селски имот, който не се обитава постоянно, дори когато МПС е било в заключен гараж. Този случай не се прилага когато по безспорен начин се докаже, че събитието е настъпило докато в имота е имало обитатели;
- Когато МПС е задържано или конфискувано от съответните органи;

Задължения на застрахования

Застрахованият е длъжен да спазва всички предписания и указания на застрахователя. Застрахованият е длъжен:

- При сключване на застраховката да обяви всички данни и обстоятелства, които са му известни за МПС и които са от съществено значение за риска, като отговори писмено на всички въпроси, поставени от застрахователя. Въпросникът е неразделна част от застрахователния договор;
- При сключване на застраховката да представи МПС и всички принадлежащи към него ключове за отключване, заключване и стартиране на двигателя за оглед и заснемане от застрахователя;
- При сключване на застраховката да представи устройствата (ако има такива) за дистанционно управление на централното заключване на МПС за оглед и заснемане от застрахователя;
- При сключване на застраховката да представи устройствата за дистанционно управление на алармената система за оглед и заснемане от застрахователя;
- При напускане на МПС да не оставя ключовете и винаги да го заключва;
- При напускане на МПС да не оставя устройствата за дистанционно управление на централното заключване и винаги да го заключва;
- При напускане на МПС да не оставя устройствата за дистанционно управление на алармената система и винаги да активира режим „охрана“;
- При напускане на МПС да не оставя свидетелството за регистрация на МПС и други регистрационни документи;
- При напускане на МПС да активира режим „охрана“ на GPS устройството;

- Да спазва предписанията на застрахователя при отнемане или загубване на ключове;
- Да спазва предписанията на застрахователя при отнемане или загубване на устройствата за дистанционно управление на централното заключване;
- Да спазва предписанията на застрахователя при отнемане или загубване на устройствата за дистанционно управление на централното заключване;
- Да спазва предписанията на застрахователя при отнемане или загубване на свидетелството за регистрация на МПС и други регистрационни документи;

Застрахованият е длъжен да уведомява писмено застрахователя през срока на действие на застраховката за:

- Промяна в собствеността на МПС, вследствие на неговото прехвърляне на друго лице чрез продажба, дарение, замяна или по друг начин;
- Залагането на МПС за обезпечаване на свое или чуждо задължение в полза на банка или какъвто и да било друг кредитор;
- Всяко съществено изменение в ползването на МПС, като отдаването под наем, аренда или на лизинг, даване в заем за послужване, упълномощаване (в писмена форма без нотариална заверка или в писмена форма с нотариална заверка) на друго лице с правото да ползва, управлява, съхранява или се разпорежда с МПС, учредяване на вещно право на ползване, възмездно или безвъзмездно предоставяне за временно използване, предаване на отговорно пазене или влог, предприемане на съдебно-изпълнителни действия по отношение на застрахованото МПС и др.;
- Всяко посегателство от друго лице върху МПС, независимо от това, че не е довело до реализация на противозаконно отнемане на МПС;
- Всяко посегателство или изгубване, повреждане, унищожаване или подмяна на ключове;
- Всяко посегателство или изгубване, повреждане, унищожаване или подмяна на устройствата за дистанционно управление на централното заключване;
- Всяко посегателство или изгубване, повреждане, унищожаване или подмяна на устройствата за дистанционно управление на алармената система;
- Всяко посегателство или изгубване, повреждане, унищожаване или подмяна на свидетелството за регистрация на МПС и други регистрационни документи;

При настъпило застрахователно събитие по риска „Противозаконно отнемане на МПС“ застрахованият е длъжен да уведоми застрахователя на денонощен (включително на неработни дни) дежурен телефон, указан в застрахователната полица, в срок от два часа от узнаването за настъпилото застрахователно събитие и да отговори изчерпателно и вярно на въпросите поставени от дежурния служител на застрахователя.

При неспазване на задълженията на застрахования за писмено уведомяване на застрахователя, последния може да намали или откаже изцяло плащане.

При настъпило застрахователно събитие по риска „Противозаконно отнемане на МПС“ застрахованият е длъжен да представи на застрахователя следните документи и реквизити

- Служебна бележка от Районното полицейско управление (РПУ) за заявяване от страна на застрахования на противозаконното отнемане на МПС;

- Постановление от прокуратурата за спиране или прекратяване на наказателното производство, образувано по повод противозаконно отнемане на застрахованото МПС или обвинително постановление на прокуратурата;
- Нотариално заверено пълномощно, по силата на което застрахованият упълномощава представител на застрахователя да се разпорежда с МПС, ако бъде намерено и други документи по образец на застрахователя, необходими за извършване на прехвърляне на собствеността. Пълномощното е в сила само след като застрахователя изплати застрахователното обезщетение;
- Оригиналите на свидетелството за регистрация на МПС (част I и част II), документи за собственост и застрахователна полица;
- Всички ключове, устройства за дистанционно управление на централното заключване и алармената система;
- Уверение от Агенция „Митници“ и съответните платежни документи, от които да е видно, че застрахованият няма задължения към Агенция „Митници“, когато застрахованото МПС не е било обмитено към момента на сключване на застраховката, но е подлежало на обмитяване.

Обстоятелства, при които застрахователното дружество не би сключило договора за застраховка

За данни или обстоятелства, при знанието на истината, за които застрахователят не би сключил договора, по смисъла на чл. 384, ал. 1 от Търговския закон се считат необявени или невярно обявени данни или обстоятелства за:

- Противозаконно отнемане на МПС преди сключване на застраховката, независимо от това, че МПС впоследствие е било намерено;
- Обявяване за издирване на МПС от компетентните органи, независимо от това, че впоследствие е било снето от издирване;
- Противозаконно отнемане, повреждане, унищожаване или изгубване на ключовете преди сключване на застраховката, независимо от това, че впоследствие са били намерени;
- Противозаконно отнемане, повреждане, унищожаване или изгубване на устройствата за дистанционно управление на централното заключване преди сключване на застраховката, независимо от това, че впоследствие са били намерени;
- Противозаконно отнемане, повреждане, унищожаване или изгубване на устройствата за дистанционно управление на алармената система преди сключване на застраховката, независимо от това, че впоследствие са били намерени;
- Противозаконно отнемане, повреждане, унищожаване или изгубване на свидетелството за регистрация на МПС и други регистрационни документи преди сключване на застраховката, независимо от това, че впоследствие са били намерени;
- Противозаконно отнемане, повреждане, унищожаване или изгубване на документите за собственост преди сключване на застраховката, независимо от това, че впоследствие са били намерени;
- Противозаконно отнемане, повреждане, унищожаване или изгубване на регистрационните номера преди сключване на застраховката, независимо от това, че впоследствие са били намерени;
- Промени (интервенция) във фабричните номера на рамата или двигателя на МПС преди сключване на застраховката, независимо от целите и причините за тази промяна;

Когато в някой от горните случаи настъпи застрахователно събитие, застрахователят може да откаже плащането на застрахователно обезщетение, ако неточно обявеното или премълчаното обстоятелство е оказало въздействие за настъпване на събитието.

Самоучастие на застрахования в покриване на щетите

Прилагането на самоучастие на застрахования в покриване на щетите е много ефективен начин за намаляване на субективния риск и на щетимостта като цяло.

Така например при противозаконно отнемане на МПС ще се изплаща 80 % от действителната стойност на МПС, за да имат застрахованите стимул да си пазят автомобилите от противозаконно отнемане. Може да бъде уговорено самоучастие на застрахования в покриване на щетите само за риска „Противозаконно отнемане на МПС“, а за останалите рискове от клауза „Всички рискове“ на застраховка „Автокаска“ да няма такова самоучастие.

За голямо съжаление всеки застраховател у нас, който е въвеждал задължително самоучастие на застрахованите в покриване на щетите при застраховка „Автокаска“, е констатирал бърз отлив на клиенти. Затова застрахователните мениджъри не се възползват от този високо ефективен метод на намаляване на риска.